

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств м. Києва і Київської
області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств м. Київ і Київської області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України

Результати опитування підприємств м. Києва і Київської області у IV кварталі 2019 року свідчать, що респонденти високо оцінюють перспективи економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується незначне послаблення інфляційних та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 22.7% (у III кварталі 2019 року – 30.5%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%. Найоптимістичніші очікування в підприємств енерго- та водопостачання (баланс відповідей – 44.4%), водночас респонденти сільського господарства прогнозують зменшення обсягів виробництва;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** більшість респондентів очікує інфляцію до 7.5% (51.7% опитаних, у попередньому кварталі – 50.7%), у цілому по Україні – 53.8%. 0.5% респондентів прогнозують зниження споживчих цін. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 73.7% респондентів (у попередньому кварталі – 74.4%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 25.7% (у III кварталі 2019 року – 25.2%) (таблиця). Найвищі очікування в респондентів підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 57.1%), водночас респонденти підприємств енерго- та водопостачання мають песимістичні настрої: баланс відповідей «мінус» 22.2%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 35.4% (у III кварталі 2019 року – 32.4%), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 31.8% (у попередньому кварталі – 26.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 23.5% та 20.6% відповідно;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 3.6% і 17.8% відповідно (у попередньому кварталі – 11.4% і 22.6% відповідно), у цілому по Україні – 4.7% і 14.7% відповідно. Найвищі прогнози щодо інвестиційних видатків у респондентів підприємств сільського господарства;
- **зростання кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 10.7% (у попередньому кварталі – 15.0%) (графік 4). Найвищі очікування в респондентів підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 57.1%), проте, за оцінками підприємств більшості видів діяльності, кількість працівників зменшиться. У цілому по Україні прогнозується скорочення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 1.6%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 73.7% та 51.5% відповідно (у попередньому кварталі – 78.2% та 59.2% відповідно) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів підприємств переробної промисловості (баланс відповідей – 79.2%). За оцінками 59.6% респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатиме вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 40.5% і 66.7% відповідно (у III кварталі 2019 року – 43.9% і 66.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують нестабільна політична ситуація, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит (графік 5).

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 9). Респонденти, які планують брати кредити (41.5% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 10). Основним стримуючим фактором залучення кредитних ресурсів залишаються занадто високі ставки за кредитами (графік 11).

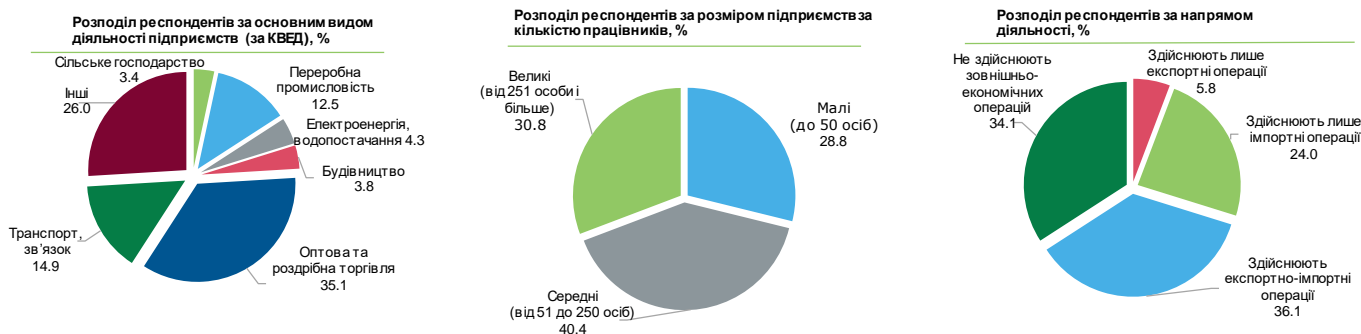
95.7% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.4%).

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

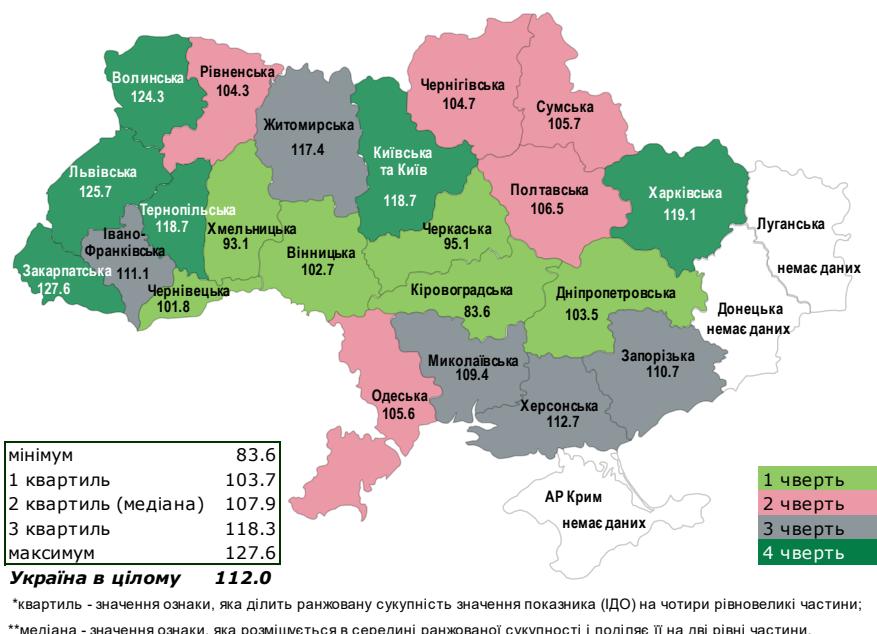
- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 19.2% (у III кварталі 2019 року – 23.9%), у цілому по Україні – 6.1%. Найвищі оцінки в підприємств сільського господарства (42.9%), водночас оцінки респондентів підприємств енерго- та водопостачання – незадовільні;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 4.2% (у III кварталі 2019 року – 1.3%);
- **зберігається дефіцит виробничих потужностей.** Підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – «мінус» 12.3% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 9.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04– 29 листопада 2019 року;
- опитано всього – 208 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання, будівництво, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

Таблиця. Очікування підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	27.8	24.0	29.4	25.2	25.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	44.0	41.6	38.0	32.4	35.4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	13.3	12.0	9.8	11.4	3.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	27.9	21.8	25.5	22.6	17.8
кількості працівників	19.8	9.9	17.5	15.0	10.7

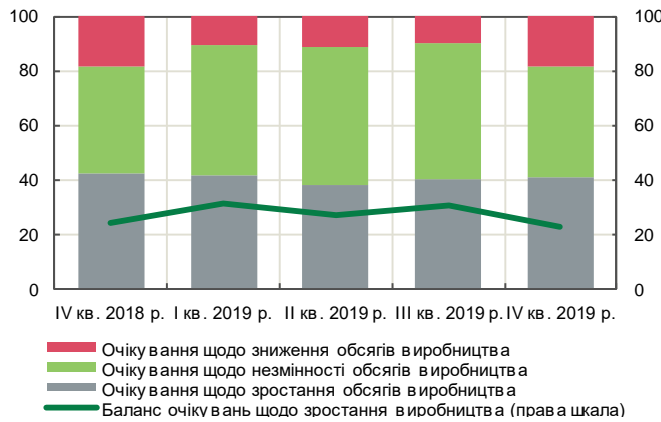
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

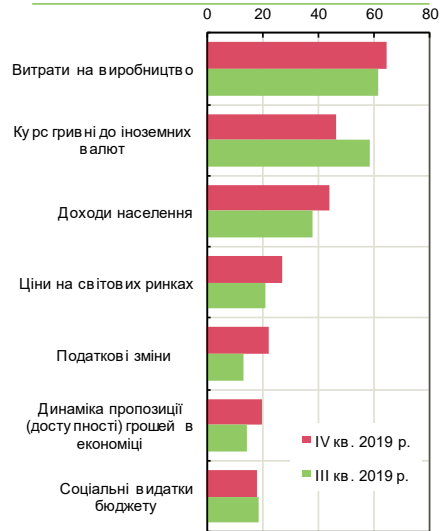
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

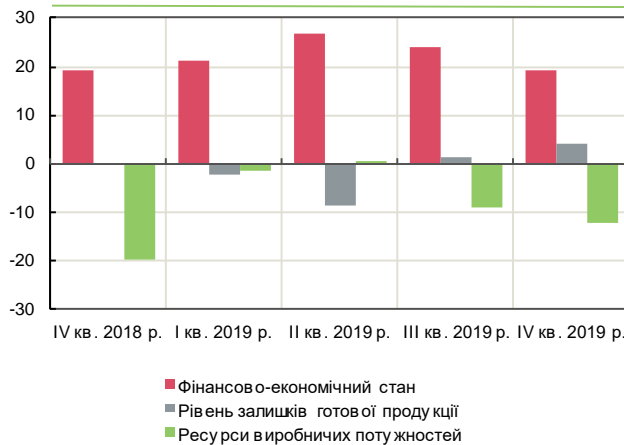
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

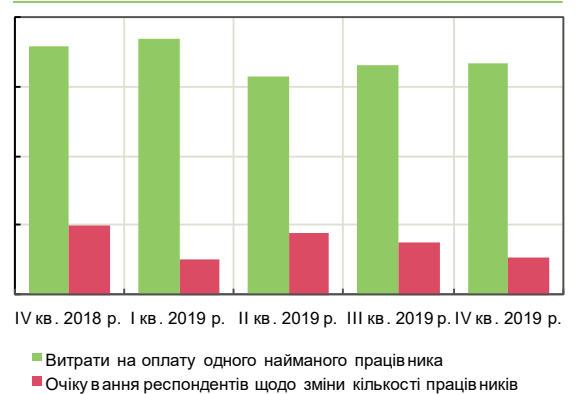
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

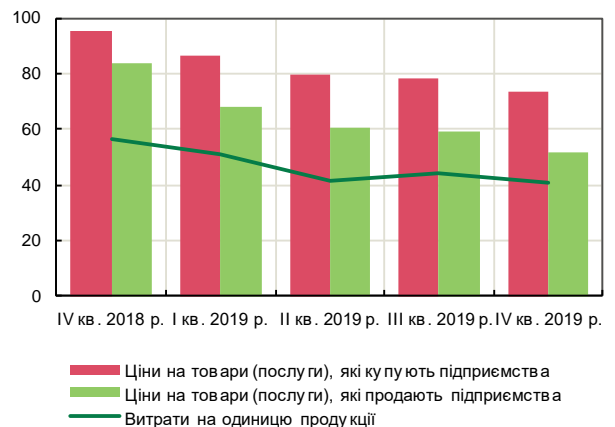
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

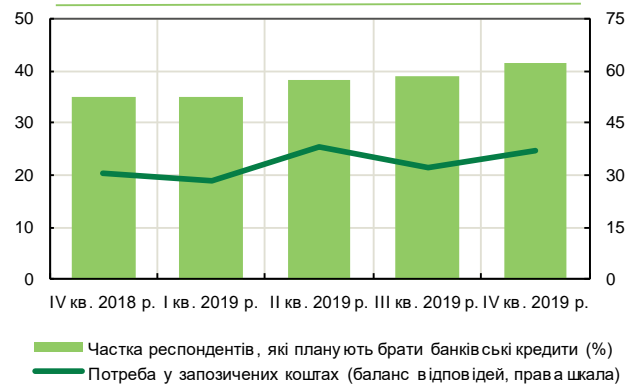
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

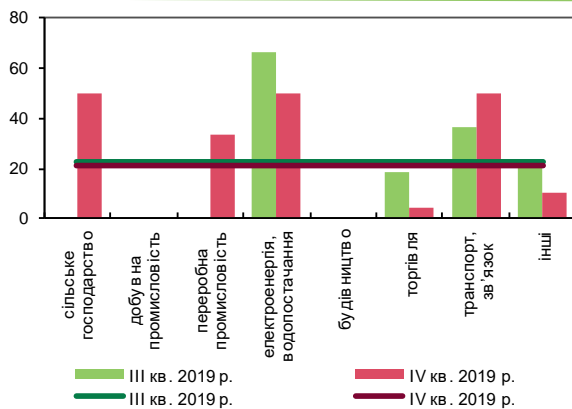
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

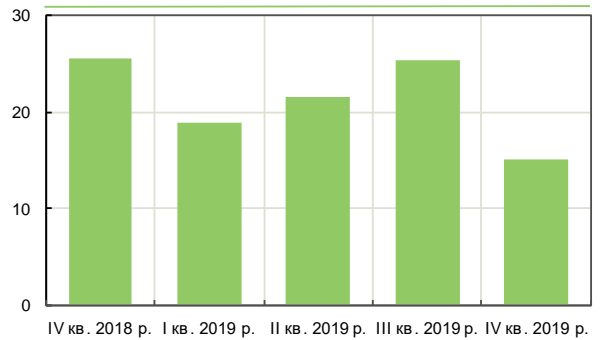
Графік 9

Динаміка очікувань обсягів іноземних інвестицій у наступні 12 місяців підприємствами, які їх залучають, за видами економічної діяльності, баланс відповідей

Графік 10

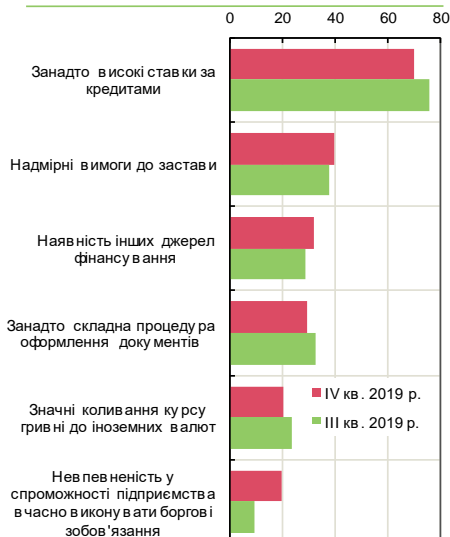
Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 11

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Додаток 1

Основні показники соціально-економічного розвитку Київської області в 2014 – 2019 рр.

в відсотках до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.																	
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад							
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	99.4	94.0	105.7	104.6	106.5 ²		
2	Індекс промислової продукції	101.6	93.0	106.2	110.3	102.0	102.0	99.2	97.4	98.9	97.7	96.1	96.8	97.5	97.5	98.0	98.6	98.6	97.5	97.5	98.0	98.6		
3	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	92.9	91.6	85.8	97.9	87.8	10.3	28.0	52.4	60.7	68.1	71.2	82.4	85.5	88.5	91.3	94.7	94.7	94.7	94.7	94.7	94.7	94.7	
4	Переробна промисловість	103.3	94.3	106.6	115.7	99.8	100.7	97.6	97.0	98.7	97.5	95.8	96.3	97.0	96.8	96.9	97.7	97.7	97.7	97.7	97.7	97.7	97.7	97.7
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	101.6	93.7	101.3	115.8	105.7	114.6	103.4	98.1	99.7	97.2	95.0	94.6	96.0	95.6	96.4	98.6	98.6	98.6	98.6	98.6	98.6	98.6	98.6
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	90.1	131.7	105.8	90.8	88.0	86.3	80.6	91.2	98.6	93.1	91.6	93.6	94.9	91.7	91.6	93.5	93.5	93.5	93.5	93.5	93.5	93.5	93.5
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	98.1	84.8	109.7	108.1	105.0	88.0	92.0	94.5	94.9	96.6	97.3	97.4	97.9	98.3	98.9	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0	99.0
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	84.9	109.5	92.9	105.2	97.2	109.2	111.7	106.6	105.6	103.1	99.9	100.9	102.3	104.2	103.3	104.1	104.1	104.1	104.1	104.1	104.1	104.1	104.1
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, інших неметалевої мінеральної продукції	96.8	101.8	116.0	115.8	92.3	78.4	88.5	95.3	96.6	95.6	94.8	96.9	97.5	96.4	95.6	95.2	95.2	95.2	95.2	95.2	95.2	95.2	95.2
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	136.2	82.6	116.8	118.7	88.9	94.4	90.7	90.4	96.7	96.1	96.3	92.7	92.6	90.8	91.2	91.3	91.0	91.0	91.0	91.0	91.0	91.0	91.0
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	96.7	116.0	94.7	104.0	106.4	112.4	111.4	108.9	100.8	101.2	99.6	98.8	100.5	101.8	103.9	107.3	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	91.2	83.4	105.3	76.1	124.2	111.4	108.9	100.8	101.2	99.6	98.8	100.5	101.8	103.9	107.3	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2	106.2
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	105.8	89.2	109.8	95.7	123.8	94.5	93.6	99.7	94.1	96.8	95.6	108.9	96.9	99.7	97.2	96.7	96.7	96.7	96.7	96.7	96.7	96.7	96.7
15	Індекс будівельної продукції	63.3	99.7	133.0	122.3	103.9	112.2	118.1	131.7	132.1	131.4	130.7	128.1	128.9	129.4	126.7	129.7	129.7	129.7	129.7	129.7	129.7	129.7	129.7
16	Вантажооборот	93.7	182.0	65.3	100.5	94.2	97.2	101.3	106.7	107.2	108.3	108.1	109.8	111.3	112.5	113.1	113.7	113.7	113.7	113.7	113.7	113.7	113.7	113.7
17	Пасажирооборот	99.5	98.2	113.9	116.4	109.1	99.5	98.1	92.3	89.1	86.8	84.9	83.1	82.2	81.9	82.4	81.8	81.8	81.8	81.8	81.8	81.8	81.8	81.8
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	96.8	90.6	106.0	111.7	108.0	111.3	111.1	111.7	110.9	113.2	114.2	114.5	116.0	115.7	119.3	119.8	119.8	119.8	119.8	119.8	119.8	119.8	119.8
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ¹	-28994.4	-18556.4	8199.7	13080.0	-6186.4	
20	Індекс капітальних інвестицій	80.0	99.0	124.8	94.1	109.8	154.7	125.8	127.1	
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	124.7	144.3	112.2	113.8	110.0	101.0	101.6	102.5	103.5	104.7	103.6	103.2	102.9	103.5	104.5	105.0	105.0	105.0	105.0	105.0	105.0	105.0	
22	Реальні наявні доходи	92.3	79.5	104.7	111.5	113.9 ²	
23	Індекс реальної заробітної плати	91.8	78.0	112.1	119.5	113.8	109.2	110.5	111.7	112.4	112.2	111.5	111.7	111.5	111.7	111.9	112.0	112.0	112.0	112.0	112.0	112.0	112.0	
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	11	11	7	3	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.

Додаток 2

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Києва в 2014 – 2019 рр.

відсотків до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.												
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад		
1	Індекси фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	96.1	93.3	105.5	105.7	102.9 ²
2	Індекси промислової продукції	85.9	94.6	104.4	95.8	98.1	98.2	101.0	99.4	100.1	99.4	97.2	97.8	96.8	97.2	96.7	96.7	96.3	96.3
3	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів
4	Переробна промисловість	85.0	94.9	104.0	95.0	97.2	95.7	98.4	97.6	98.6	98.0	95.5	96.6	95.5	96.0	95.4	95.2	95.2	
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	84.2	87.2	95.0	97.5	96.0	94.3	95.8	101.2	102.1	99.4	98.7	98.6	96.3	96.0	95.3	94.1	94.1	
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	103.9	107.3	89.6	127.9	88.5	86.1	80.3	81.1	84.5	100.7	98.6	100.1	102.2	101.1	99.4	98.6	98.6	
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	90.7	86.5	91.2	68.6	83.8	76.4	75.5	76.2	73.6	71.2	69.3	70.7	72.5	73.1	72.9	75.1	75.1	
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	96.8	69.7	97.6	115.9	89.0	119.3	99.2	91.1	88.8	87.4	83.8	85.0	82.8	83.8	82.1	82.8	82.8	
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	85.6	108.6	105.8	108.0	97.2	97.7	108.3	105.2	105.6	104.0	101.8	101.9	101.0	101.4	100.8	100.7	100.7	
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	85.7	107.2	108.2	95.8	105.4	117.3	100.6	101.0	99.1	96.8	92.4	92.8	91.1	90.4	90.2	89.2	89.2	
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	73.0	106.6	101.6	81.4	100.0	91.9	89.5	94.2	97.0	101.2	100.3	102.4	102.5	103.6	103.9	103.7	103.7	
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	92.2	92.1	107.3	100.5	103.6	105.5	109.3	105.3	105.9	105.2	105.1	104.1	104.1	104.5	104.4	102.9	102.9	
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Індекс будівельної продукції	80.4	86.2	126.7	133.0	100.9	78.7	102.3	113.6	119.3	119.4	119.5	123.3	124.7	124.8	127.1	126.5	126.5	
16	Вантажоборіт	102.6	95.4	95.5	120.0	86.7	113.9	159.0	136.6	137.3	136.9	137.9	138.4	140.5	140.8	141.6	143.0	143.0	
17	Пасажироборіт	91.3	99.5	109.5	122.0	107.4	123.0	122.8	123.0	127.6	127.3	126.7	125.7	125.1	123.9	123.5	122.0	122.0	
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	96.9	86.1	104.8	108.9	103.4	103.5	103.5	103.5	103.5	103.5	104.5	105.5	106.5	106.5	106.5	106.5	106.5	
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-272289.1	-138642.1	28350.4	131946.8	100268.7	
20	Індекс капітальних інвестицій	83.3	108.8	107.5	121.4	130.6	117.2	109.1	111.3	
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	125.8	138.6	114.0	113.4	108.8	101.2	101.8	103.3	104.5	105.4	104.6	103.5	103.1	104.3	104.8	104.6	104.6	
22	Реальні наявні доходи	100.2	85.3	106.2	110.6	108.6 ²	
23	Індекс реальної зарплатної плати	94.5	84.2	114.3	111.3	110.2	108.2	109.2	110.1	110.4	109.1	108.7	108.5	108.3	108.1	108.1	108.3	108.3	
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	2.3	4.3	2.1	1.4	1.1	1.0	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7	

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах в рахується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - події не було.